

Nyckelharpolek och knätofs vid solig spelmansstämma

Thure Wedberg trakterade näverlur och 71-årige Emil Andersson, nestor bland spelmännen, filade på fela.

Det blev ett brokigt följeför den stängda sögsvägen utanför Södermanlands till Torekällbergets fältska sammelgård på söndagen. Glad spelaren i knätofs och mollskåporna framde fiolerna och lät Thure Wedberg så att hartsen stod på en ny, när det drog ihop sig till bondpölska och Skrällåt. Södermanlands spelmansförbund hade utlyst till stämman och då blir det fram till takter.

Folkmusiken firade triumfer på den provisoriska estraden utanför sammelgårdens och sommargrönskan gavs mot de brokiga dräkterna. Musikerna marscherade på sammelgårdens, 50 man högt utlyst dem någonting så pass som en nyckelharpospelare av den nya sorten. Han hade tjänat som nyckelharpspelare av den gamla sorten för att lära sig spela ett instrument. Nyckelharpspelarna inte alldeles på avskärning och i bygderna ändå, fast-

Den senaste instrumenten hamnat på muserna. Ake Liljeholm i Värmland fick en alldeles extra hjärtlig applaus för sin soloupptredande och det fick Thure Wedberg från Katrineholm också, ty han är den enda i Sverige, som trakterar näverluren. En riktig spelmansstämma med attraktioner.

LANDETS ÄLDSTA SPELMANSFÖRBUND

Södermanlands spelmansförbund kan ströva med annat också. Det är landets äldsta och ordföranden, Gustaf Wetter, bekände att han numera tar räkningen på alla de spelmansstämmor förbundet deltagit i över årens lopp. 1925 startade man och i dag som är räknar för-

bundet 218 spelare, som haller folkmusiken vid makt i de sörm-ländska bygderna. De 50 som ställde upp tillhörde elitgruppen och där till hade ett folkdanslag infunnit sig för att få en svängom efter de gamla takterna. Publiken satt bänkad i solgasset och njöt av tonerna och färgglädjen, medan killingarna drog sig långt bort i skuggan av pur förskräckelse över det oväntade musicerandet. Omsider nalkades de försiktigt men då höll spelmännen på att packa ihop.

NESTORN ÄR 71 ÅR

Alldeles utan officiell vältalighet försiggick inte det hela, ty det stod en kommunalpamp i talarstolen och önskade musikanterna välkomna till sammelgårdens, men sedan var det Gustaf Wetter som stod för de mera improviserade kommentarerna mellan de olika låtarna. Han glömde inte att berätta om förbundets veteran, 71-årige Emil Andersson från Nyköping, som fortfarande har den rätta svikten på stråken. Han började spela fiol när han var 13 år och tänker hinna med åtskilliga stämmor till.

— När man har det i fingrarna vill det liksom inte släppa, säger han själv med glad uppsyn.

Och det ville liksom inte släppa, förrän man gatt igenom hela repertoaren och då hade man filat och spelat i drygt två timmar.

Him.

K.K. 17.6.1957

Res till spelmansstämmorna

på JULITA SKANS midsommardagen den 22 juni och SÄFSTAHOLM söndagen den 23 juni

... och lyssna till tonernas språk från gamla tider.

Nyckelharpa och näverlur vid Julitas spelmansträff

Det blir förmodligen stor invasion av spelmän till stämman på Julita skans midsommardagen. Gustaf Wetter i Katrineholm räknar med ett 80-tal man. Förutom Sörmland representeras Uppland, Västmanland, Närke, Småland och Östergötland. Liksom förra året presenteras musik på gamla fina instrument.

Man gläder sig speciellt åt att i år få presentera en synnerligen skicklig nyckelharpospelare, nämligen Erik Sahström från Toho. Det är första gången han besöker Julita och i sällskap har han sin lärjunge Ake Liljeholm, Gnesta. Thure Wedberg blåser in stämman på näverlur och sedan får man så småningom höra Ingvar Werzell spela fiddla och Gösta Klemming traktera hummeln. Dessa två är kända sedan tidigare julitabesök. Välkomsttalare blir i år intendent och bibliotekarien vid Nordis-

ka museet Sam Owen Jansson. Lektionsledare vid dansen kring midsommarstången blir Maj-Britt Kjellander från Ungdomsringen i Stockholm.

Ordentlig parkering är ordnad för dem som kommer redan till midsommaraftonsfesten är också ordnad för camping.

För spelmännens del är det avslut i och med stämman på Julita. En ny stämman följer på söndagen då Säfstaholm i Vingåker gästas. Träffen inleds med marsch från hotellet ut till Säfstaholmsparken.

Katrineholms-Kuriren Onsdagen

den 19 juni 1957

"Lasse med lutan" till Julitafesten

"Lasse med lutan" — sångaren Lars Andersson — har ju blivit något av en "institution" inom Södermanlands spelmansförbund. Publiken på spelmansstämmorna räknar det som tradition att mellan låtarna få lyssna till hans trevliga sånger, och i dag kan vi omtala, att midsommardagens stora spelmansfest på Julita skans gästas också av hr Andersson.

Bilparkeringen är ordnad på ett bra sätt i år, nämligen under vaktens överinseende på Munktäppan. I följ blev det besvärligt med den väldiga tillströmningen av fordon, men i år — då man givetvis räknar med samma massinvasion som i följ — skall några parkeringsproblem inte behöva uppstå.

Arbetsamt för spelmanslaget i Katrineholm

Katrineholms spelmanslag har hektiska dagar framför sig. Midsommarhelgens Julita och Säfstaholmsprogram har redogjorts för tidigare. Man börjar emellertid redan på midsommarafton, då spelmanslaget åker omkring och spelar för sjuka och gamla.

Inledningen sker vid kronikern hemmet Lövasen, sedan fortsätter man ut till särskolan och slutligen Furuliden. Därifrån åker man direkt till Djulö där offentlig midsommarfirande traditionellt äger rum. Den 30 juli deltar spelmanslaget i en hembygdsfest på Vinas egend i Västra Ed. Den 7 juli medverkar laget i hembygdsfest Grännaberget.

I övrigt håller man på att skaffa långrockar till sina Österåkerdräkter.

Nyckelharpolekaren nummer ett till Julita på spelmansstämma

Katrineholms-k

Det dear åter ihop sig till stor spelmansstämma midsommardagen på Julita skans för Södermanlands spelmansförbund. Ordföranden folk-kollare Gustaf Wetter i Katrineholm brukar ha tur att till varje stämma få fram extra attraktiva programinlag — även om "de vanliga" spelmännen i och för sig är tillräckligt anledning att dra till sig åhörarskaror — årets stämma är inget undantåg. Här vid sig om att man inte medverkar för inte bara Sverige utan hela Europa. Kläddaste nyckelharpolekaren Erik Sahlström från

med sig, varför det blir finna möjligheter för både ung och gammal att under sakkunnig ledning få svänga om kring majstången till spelmannens musik.

Stämman kommer att blåsas in av Thure Wedberg på näverlur och vidare medverkar andra kända spelmän såsom Ingvar Werzell med fiddla, Gösta Klemming med hummel, Erik Sahlströms lärjunge på nyckelharpa Åke Liljeholm och, som förut sagts, hr Sahlström själv.

Ett 80-tal spelmän

från i första hand Uppland, Värmland, Närke, Småland, Östergötland och Sörmland väntas komma till stämman. När stämman är slut blir det avresa till Vingåkers hotell, där spelmännen har samkvam.

Spelmansstämma även vid Sävstaholm

Söndagen den 23 juni anordnas en spelmansstämma av mindre

format på planen framför Sävstaholms slott. Även om antalet spelmän inte blir så stort som i Juli-

ta, torde Sävstaholmsstämman ändå locka en stor publik. Sävstaholmsparken är ju klassisk spelmanmiljö och det hör bli en både se- och hörvärd stämma även där. Innan dess har spelmännen bevisat högmässan i Västra Vingåkers kyrka. Till Sävstaholm blir det avmarsch från hotellet. Rektor L. O. Jacobson på Sävstaholm har lovat halla hälsningstalet vid stämman.

Brev från landshövdingen

I sammanhanget kan nämnas att Södermanlands spelmansförbund rätt ett varmhjärtat brev från landshövding Bo Hammarskjöld i vilket han tackar för spelmansförbundets medverkan under kungens besök vid Uppsala kulle.

Han vitsordar också att kungen uttalade sin stora glädje över att det var sörmländska spelmän som på detta sätt svarade för det musikaliska inslaget. Landshövdingen uttalar sitt personliga tack för den glädje han kände över att spelmännen fick tillfälle att medverka och för att de fullgjorde sin uppgift på ett så utomordentligt sätt.

MIDSOMMARHELGEN

står för dörren, visserligen sedan något år tillbaka ruckad i almanackan. I Mora i Dalarna, där professor Boéthius reglerat kulturen, har man emellertid, åtminstone tidigare, varit begåvad med tvenne midsommarhelger, en för det gamla och en för det nyare datot, och följaktligen har man det traditionsbundna Mora kunnet gå från den ena midsommarstången till den andra och träd midsommarans i dagarna två.

PÅ KATRINEHOLMS BREDDGRADER

följer vi emellertid almanackans markering och möter midsommaraftonen legalt. I år som alltid är det klang och fest kring midsommarhelgen. På affischer och på tidningarnas annonssidor kan man i god tid inandas de stora festligheternas mångfald.

Men det finns också midsommarfester som besitter verklig charm trots avsaknad av reklam. Det är de traditionella och lokalt bundna folkfesterna som i gamla gångor lever upp på midsommaraftonen och kallar bygden till lek och glam efter egen ritual och sed.

VID STORA DJULÖ

har vi för vår del en sådant midsommarträff.

Den vackra parken är också sommarsvensk nog för att få den hela att flyta utan tillkrånglad hjälpmedel. Sång, tal till midsommaren, musik och ringdans kring midsommarstången brukar utgöra det fasta programmet.

På Julita skans har vi dessutom varje år ett gouterat midsommarnöje genom den spelmansstämma som nu sedan flera år anordnas på den vackra skansen under själva midsommardagen.

Där träffar man inte blott Gustaf Wetter och hans egna bygdespelmän, utan gäster från när och fjärran, var och en med sin spelmansspecialitet. En spelmansstämma en vacker midsommardag på Julita, är en upplevelse; en både örats och ögats upplevelse!

Södermanlands Spelmansförbund

hälsar Er välkommen till den traditionella

SPELMANSSTÄMMAN

Å Julita Skans MIDSOMMARDAGEN kl. 13.

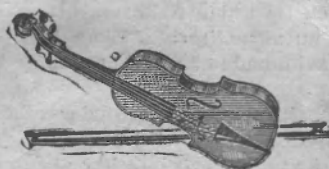
Välkomstanförande av intendenten vid Nordiska Museet Sam Owen Jansson. Efter spelmansstämman dans och lekar kring midsommarstången under ledning av erfarna ledare.

Bisparkesteg på Munktäppan.

När är även hjärtligt välkommen till

Stämman på Sävstaholm

söndagen den 23 juni kl. 13.30.

Ett 70-tal spelmän från Uppland, Västmanland, Närke, Småland, Östergötland och Södermanland talar till Er tonernas språk från gamla tider.

RATIO.